

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — 4 koruny — hal. Na pol roka — 2 „ — „ Na štvrt roka — 1 „ — „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JÁN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. Nem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	---	--

O zmenšení sviatkov.

Napísal *Ladislav Jámbor*, S. J. missionár.

Viere oddaní katolíci s hlbokým pohoršením slyšia a čítajú tie zlomyseľné návaly, aké laho-stajní katolíci a židovskí novinári dovoľujú si proti nariadeniu rímskeho pápeža o zmenšení sviatkov.

Veriaci katolík, ktorý cirkev svoju miluje, rozhodne zastaví sa musí nad tým.

O tom totiž každý zdravého rozumu človek už vopred presvedčený byť musí, že spasenie a duševné blaho katolíkov na celom svete nikomu toľko neleží na srdci, ako svätému otcovi rímskému pápežovi. Pápež dobre vie, že ako Bohom ustanovený pastier podľzný je zodpovedať za každú, jednotlivú ovečku svojho stáda. On teda nemôže nariadiť volačo takého, čo by mohlo byť na škodu veriacich.

Každý správneho smýšľania človek aj o tom môže byť presvedčený, že nariadenie o zmenšení sviatkov není prácou len jedného dňa. Kardináli, biskupi a chýrni učbári bohoslovovia cez dlhý čas radili sa, pojednávali o tejto otázke a pretriasali ju zo všetkých strán. Pápežské nariadenie je preto výsledkom hlbokého uvažovania. Pápež, ako správca a riaditeľ po celej zemi rozšírenej cirkvi, z vyššieho stanoviska hľadí na beh sveta, vidí do hlbín časov, patrí na socialné priebehy, na vývin obchodu a priemyslu, na terajšie ťažkosti vyžitia, na denne srastajúcu drahotu, a preto prorockým zrakom jeho, ako by bol predbehnutý chcel neústupnou silou vznikajúce požiadavky svojej doby, za dobré uznať nariadiť zmenšenie počtu sviatkov.

Pápež nehladí na úzke medze jednej dediny, jedného mesta alebo jednej, bárs jak veľkej krajiny, bo pred jeho okom rozprestiera sa stav a vývin celého sveta.

Každý katolík vie aj to, že v katolíckej cirkve sviatky zprvopočiatku nachodily sa iba v zárodku a len časom srastajúcou nábožnosťou vždy viacej a viacej sa vyvínovaly. Pred dvesto a niekoľko rokami nesvätili sme sviatok nepoškvrneného počatia Panny Marie, prítomne ale deň 8. decembra po celom svete svätia ako veľký sviatok. Takto povstávajú a zanikajú sviatky, ktoré nezakladajú sa na božskom príkaze. Katolícka cirkev ostane vždy tá istá, keď aj mení sa jej rúcho a vonkajšia ozdoba.

Čo chce pápež jeho nariadením o zmenšení sviatkov? Ulavil chce prísnosť zákona o zachovávaní sviatkov. Nakoľko? Nakoľko, aby v nasledujúcich sedem dňoch: v druhý deň Vianoc, Veľkej noci, Svätého Ducha, na Hromnice, Zvestovanie, Narodenie Panny Marie a v Božie Telo, slyšal sv. omšu a zdržovať sa služobných prác, veriaci neboli povinní pod pokutou hriechu. Poslal keď v tieto dni dakto zanedbal sv. omšu a vykonával služobné práce, spáchal hriech smrteľný. Pápež, jakožto Ježiša Krista miestodržiteľ na zemi, oslobodí nás chce tejto prísnej povinnosti a za to len k povďačnosti máme mu byť zaviazaní.

Včul ale pýtam sa, či pápež jeho nariadením zotrel tieto sviatky? Či cirkev pozbavil jej ozdoby? O tom ani reči byť nemôže. Cirkevný obežník z 3. mája roku 1912. celkom zreteľne hovorí: *Jeho Svätosť ani zdaleka nezamýšľa utlačiť tieto sviatky, oproti žiada, aby tie sviatky*

tak slávnostne byly zachované, ako predtým. Svätme teda i napozatým tie sviatky, nie ale z bázne pred smrteľným hriechom, lež z lásky k Bohu a ku preblahoslavenej Panne Marii. Pohnútku ku tomuto sošlachtil nám svätý otec, Poslúži to zaiste k rozmnoženiu našich zásluh. Jeho eminencia kardinál, knieža prima a arcibiskup ostrihomský prísne naložil svojmu duchovenstvu, aby ani «za máčik» neodchýlili sa od doterajších starých obyčají. Preto v tieto sviatky napozatým len tak budú zvoniť, ako posiaľ vyzváňali, kňazi len tak budú kázať, ako posiaľ kázali, len tak budú hrubú sv. omšu slúžiť, ako ju posiaľ slúžili a sviatok Božieho Tela i napozatým len tak slávnostne budeme odbavovať, ako sme ho odbavovali.

Čo teda svätý otec docieľť chce jeho nariadením? *Svedomie ľudí chce uspokojiť.* Predtým mnohí veriaci, nábožní veriaci, zvlášte vo väčších mestách, fabričných a bannických osadách, žili v jednotajnej nespokojnosti a duševnej neistote. Iní svätili tie sviatky, oni ale nie, bo museli ísť do práce. Čo si mali počať? Keď v tie dni išli do kostola a neišli do práce, ztratili chlieb a zamestnanie. Keď ale išli do roboty a neišli na sv. omšu, zpáchali smrteľný hriech. Včul každý tak môže jednať, ako sa mu lúbi. V spomenuté dni, keď môže, ide do kostola, a keď nemôže, neide a nemá smrteľného hriechu. My katolíci vieme teda nahliadnuť, že svätý otec jeho nariadením prekazil mnoho smrteľných hriechov. Už ale prekazenie jedného smrteľného hriechu viacej stojí, ako modlitba, pôsty a kajanie celého sveta. Nariadenie pápeža teda len radosťou môže naplniť naše srdcia.

Včul ale pýtam sa, *kto škamre najviacej proti nariadeniu pápeža?* Či snád opravde dobrí, horliví a aj životom skutočne katolíci? Tých napádajú za každým krokom, kde sa s nimi stretnú, v električných a železničných vozňoch, v úradných miestnostiach zarovnak, ako aj v zábavných spoločnostiach. Opravde dobrí katolíci, dobre vedia, že spomenuté sviatky aj napozatým v kostole len tak budú zasvätené, ako predtým, preto aj ani na myseľ im nepríde, aby škamrali alebo ponosovali sa proti nariadeniu svätého otca.

Kto teda škamre proti nariadeniam svätého

otca? Snád tí, čo každú nedeľu a sviatok chodia na sv. omšu a na kázeň? Tí zaiste nie. Lež škamrú, vykrikujú a lamentujú najviacej len takí, ktorí nedeľu a sviatky k tomu držia, aby v tieto dni robili výlety, návštevy, zabávali sa v kaviarňach, krčmách a iných pelešiach hriechu, ktorí na konto sviatkov váľajú sa v nemravnostiach a lumpujú.

Nariadenie pápeža v prvom rade preklíňajú krčmári, V južnom Tirolsku istý krčmár klial na pápeža pre jeho nariadenie a pri tom prišiel do takého ohňa, že šlakom porazený na zem klesol mrtvý. Na pápeža brýzgajú majitelia mozi a orfeumov, šenkári hnusnej pálenky. Lúto im je, že ich, rozum a zdravie podrývajúcou otravou, ako predtým, nemôžu kynožiť ich ubohé obete a na vnivoč obracať celé rodiny. Vieme, že tieto hyeny v ľudskom tele, v nedeľu a vo sviatok najmä robotníkov ozbijajú o výrobock celého týždňa a keď všetko, čo mali, premárnili, bez haliera vyhodia ich na ulicu, doma ale manželka s deťmi nevie, kde sa má podieť od biedy. Či takýmto ľuďom treba sviatok?

Proti nepatrnému zmenšeniu počtu sviatkov kto ešte vykrikuje? No to by si už nikto nebol predstavil, že naraz aj takí ľudia zaujímajú sa o katolícke sviatky? A čo sú to za ľudia? Socialdemokrati! Nedaj Bože! Vari sa obrátili a dali sa na pokánie? Naraz dychtia pó sviatkoch. Nuž ale prečo? Chcú sa snád modliť? Radi by napozatým do kostola chodíť a svätú omšu slyšať? Alebo snád chcú ísť ku svätej spovedi? To by im ozaj neškodilo! Oj, na toto oni ani nemyslia. V ich prevrapujúcu nábožnosť preto nikto ani neverí. Keď teda včul zastávajú katolícke sviatky, robia to ako vľci v baranej koži. Vie totiž celý svet, že socialdemokrati do kostola nezvykli chodíť. Aj to vie každý, ako vykrikujú: «My nemáme času k modlitbe, človek nežije z modlitby, veď nás kňazi neplatia, čo by sme chodili do kostola». Nuž takýchto obrancov našich sviatkov nepotrebujeme.

Kto všetko prítomne brániť ide naše sviatky? V dedinách miešaného náboženstva sú to bratia luteráni a kalvíni. Títo naši drahí bratia preto sa mrzia, ba vysmieľujú nás, že sviatky Panny Marie v kalendároch nebudú viac podtiahnuté červenou čiarkou. Oni, pravda, ich kuracím rozumom nevedia to pochopiť, že

sviatky, meno a ucta Bohorodičky, večnými pís-
menami vpísané sú do srdca každého veria-
ceho katolíka. Škoda im je starať sa o naše
sviatky. Keď sa im aj vidí, že je málo sviatkov,
nech si svolajú ich takrečených kňazov, ich
takrečených «biskupov» (včul totiž už každé
vierovyznanie chce mať biskupa), nad to ešte
nech si zavolajú i samého nemeckého cisára
ako ich pápeža a v každom týždni nech si na-
robia aj sedem červených sviatkov. Pre zmen-
šenie počtu našich sviatkov na nášeho pápeža
nech sa však nehnevajú, bo to ľahko uškodí
ich kráse.

Medzi čudnými obrancami našich sviatkov
naposledy uvádzam tých, ktorých som spome-
núť mal na prvom mieste. Toto sú ubrýzganej
papule židovskí novinári. No ešte aj títo špinaví
chasníci by chceli brániť naše sviatky. Nazdá-
vajú sa, že my nevieme, ako posiaľ písali o
našich sviatkoch a pobožnostiach. Veď nejedon
židovský, ufúľaný novinár tak ďaleko ide v jeho
bezočivosti a židovskej nestydatosti, že narode-
nie Krista Pána jeho čitateľom (medzi ktorými
sú zväčša páni katolíci) predstavuje ako peknú
bájkú a klamstvo. Našiel sa už aj taký židovský
novinár, ktorý v jeho nesmiernej nenávisti proti
katolíkom, v čas veľkonočný o tvrdú kotrbu
svojich čitateľov opovážil sa praštiť tú nešerednú
hlúposť, že Ježiš Kristus nevstal zmŕtvých, bo
ho vraj nikdy nebolo na svete. Takíto bezbož-
níci teda, v ich novinách brániť chcú naše
sviatky. Žiaľbohu však, že je na tisíce katolíkov,
ktorí len židovské noviny čítajú a tak tancujú,
ako im hvízdajú židáci.

Židovskí novinári, ako holomci bez rozvahy,
najradšej pišu o takých veciach, ktorým sa naj-
menej rozumejú. S veľkou obľubou zaoberajú
sa so záležitosťami našej cirkvi, ačpráve o tom
tolko vedia, ako sliepka z abecedy. Poriadny
človek keď sa nerozumie hospodárstvu, krajčír-
stvu alebo špekulácii na burze, nuž to nikdy
ani spomínať neide. Vnútorne záležitosti našej
cirkvi najmenej znajú židáci. predsa však o tom
najviacej oni pišu. Porekadlo hovorí: čižmáru,
drž sa svojho kopyta. Na to by mal vždy my-
sleť každý židovský novinár. So židákmi aj spo-
ločne povedané buď všetkým inovercom: zame-
taj každý pred svojou chalupou.

Židovských novinárov a všetkých inovercov

my však veľmi dobre známe. Vieme aj, čo by
radi dosiahnuť ich brýzganím na svätého otca
rimskeho pápeža. Veriacich odstrašiť, odtrhnúť
chcú od pápeža. K dosiahnutiu tohoto, za šla-
chetný držia každý prostriedok, nech by bol
bársjak ohavný a podlý. Tak ďaleko sme to
už doviedli, že čokoľvek povie alebo napíše
svätý otec náš rímský pápež, židovskí novinári
hneď začnú trúbiť, ako ich predkovia kedysi
pred Jerichom, nech sa hoďas aj puknú od
jedu, nikdy nezvífazia nad cirkvou, ktorú Spa-
siteľ sveta založil na skale Petra.

My katolíci vieme, čoho sa máme držať.
O horlivosť, vieru, čisté mravy a zbožnosť ne-
zobrali sme posiaľ u dverí druhých a prítomne
tiež na nikoho neni sme utisnutí; v cirkve našej
najdeme vždy všetko, čo potrebujeme. Vysmie-
vajú nás, znevažujú rímskeho pápeža? Pomy-
slíme si, že mesiacna nebi pokojne prekonáva
vykázanú mu cestu, keď aj štekajú naň psi ce-
lej dediny.

Horliví katolíci, kresťanskí robotníci, spome-
nuté sviatky sväťme aj napozatým, ačpráve k
tomu neni sme povinní pod pokutou smrteľ-
ného hriechu.

Horlivosť a lásku k našemu náboženstvu
na orodovanie Bohorodičky, Spasiteľ nám odplatí
večným blahoslavenstvom.

Nariadeniu svätého otca pápeža podrobia sa
národy, krajiny a mocnári celého sveta, po-
drobme sa mu aj my. Zkrúšeným srdcom prosme
Pána nebies:

Bože žehnaj pápeža,
Hlavu cirkvi a knieža!

Z katolíckej Ludovej Jednoty.

Agitacionálna cesta v šarišskej stolici.

Ján Bartoš, tajomník Katolíckej Ludovej Jed-
noty, po území šarišskej stolice najnovšie pod-
ujal agitacionálnu cestu a z tej príležitosti nové
organizácie Katolíckej Ludovej Jednoty utvoril a
jestvujúce upevnil v nasledujúcich obciach:

Lofalu. Rečníci: farár Ján Bélyis a tajom-
ník Kat. Lud. Jednoty Ján Bartoš. Počet členov
poriastol na 88.

Magyarraszlavica. Rečníci: dekan-farár Jo-
zef Fogarassy a tajomník Ján Bartoš. V shro

maždení prítomný bol i správca učiteľ Franc Kopasák. Počet členov z 88 poriastol na 103.

Oszikó, Alsófricske, Istványos. Rečníci: farár Ondrej Harsághy a tajomník Ján Bartos. Počet členov z 50 poriastol na 105.

Hertnek, Bartosfalu. Rečníci: Rudolf Prónay a tajomník Ján Bartos. V shromaždení súčasťnil sa i učiteľ Eduard Biloveszky. Počet členov 177.

Szelcsőalja, Erdővágása, Hervartó. Rečníci: farár Robert Csepreghy, tajomník Ján Bartos a učiteľia Julius Kraszics a Gustáv Császár. Do utvorenej Jednoty vstúpili 102 členovia.

Lénártó. Rečníci: farár Eduard Abszolon a tajomník Ján Bartos. Počet členov 40.

Galbató, Aranypatak, Ferzső. Rečníci: farár Anton Levendovszky a tajomník Ján Bartos. V shromaždení prítomní boli: farár Franc Csermák, notár Alexander Szojka, učiteľia Gustáv Mózer a Géza Zsedényi a finančný dozorca Karol Hanicsák. Počet členov z 98 poriastol na 106.

Tapolysárpatak, Tarnó, Rokító. Rečníci: farár Franc Csermák a tajomník Ján Bartos. V shromaždení súčasťnili sa: farár Anton Levendovszky a učiteľ Eduard Harnyák. Počet členov z 73 poriastol na 87.

Zboró. Rečníci: dekan-farár Jozef Vasskó a tajomník Ján Bartos. V shromaždení súčasťnili sa: kaplán Karol Gruna a miestni učiteľia. Počet členov z 140 poriastol na 188.

Bártfa. Rečníci: kaplán Franc Sucinger, tajomník Ján Bartos a umelec rezbár Pavel Grešák. V shromaždení prítomní boli: pravotár dr. Mikuláš Tóth, pravotárski úradníci dr. Jozef Gunth, dr. Viktor Jeszenák, mestský pokladník Štefan Orosz, dozorca železničnej dráhy Alexander Bojtos, organista-učiteľ Jozef Majtényi, železniční úradníci Ludvik Dezsöfy a Somoskeöy, predstavený kláštora františkánskeho Stanislav Parisa, pravotár dr. Jozef Dvorcsák atď. Počet členov 611.

Alsósebes. Rečníci: predstavený františkánskeho kláštora Julius Bányász, tajomník Ján Bartos a učiteľ Jozef Golec. V shromaždení prítomní boli: duchovní P. Juvenál Jagica, P. Böhm a učiteľia Ján Konečný a Karol Timkó. Počet členov z 68 poriastol na 138.

Szedlice, Szárazvölgy. Rečníci: farár Zol-

tán Meyschender a tajomník Ján Bartos. V shromaždení prítomní boli: farár Viktor Szalay a miestni učiteľia. Do utvorenej Jednoty vstúpilo 53 členov.

Nitrianskí bašici v práci.

Zakázané účtovanie ľudovej strany.

Georg *Szmrecsányi* všestranne oblúbený krajinový vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu žabokreťského 1. septembra o 5. h. popoludní účtovať zamýšľal v Skačanoch, akožto vo významnejšej obci okresu. Isté výhlady boly, že toto účtovanie skvostne vypadne, bo v ten istý deň predpoludním osvietený pán biskup nitriansky gróf Vilhelm Batthyány v obci udeľoval sviatosť birmovania, ku ktorej príležitosti shromaždilo sa tam veľmi mnoho ľudu a v ohromnom počte voličia okresu. Tak miestni vodcovia ako aj voličia ľudovej strany deň tento držali za najvhodnejší ku vydržiavaniu účtovania a požiadali o to populárneho vyslanca okresu Georga Szmrecsányiho, ktorý ako vždy, tak aj prítomne ochotne vyplnil žiadosť svojich voličov a v ten deň prišiel do Skačan, pri čom spre-vádzal ho i tajomník Katolíckej Ľudovej Jednoty Ján *Bartos*.

Hlavný slúžny okresu nitražabokreťského ale vydržiavanie tohoto účtovania zakázal jeho sentenciou, ktorú vydal pod číslom 3137. Za cieľu primerané držíme múdre odôvodnenie tejto sentencie uverejniť v úplnej osnove, aby sme dokázali, čoho všetkého hotová je dopustiť sa mungovská úradná pressia, aby pod falošne udanou obranou náboženstva, utlačila akciu opozície a prekazila odhalenie hnusných prechmatov mungovských. Odôvodnenie premúdrej sentencie hlavného slúžneho zneje nasledovne:

«Oznámené ľudové shromaždenie (totiž účtovanie) preto nemožno dovoliť, bo dľa mojho vedomia 1. septembra r. 1912. v Skačanoch udeľovať sa bude sviatosť birmovania, z tej príčiny aj nenachádzam to k povoleniu za možné, aby z takej príležitosti po dedinách zvyčajná náboženská nálada urazená bola alebo aby všestranná zaujatosť odtiahnutá bola od tohoto náboženského aktu a tak aby radostný deň tento pomútený bol dissonanciou.»

Hľa ak dobrým a horlivým katolíkom je

ten pán hlavný slúžny, vtedy, keď je o tom reč, aby prekazil účtovanie krajinského vyslanca kresťanskej ľudovej strany a skrze toto hatil ho v plnení jeho poslanceckých povinností a ľudu najsvätejšie právo, totiž slobodného shromažďovania sa, svedolne nohami šliapal. Pán hlavný slúžny ale dobre vedel, že birmovka zakončí sa ešte predpoludním ako aj už o pol jedenástej skutočne zakončená bola. Aj to vedel ten «dobrý» katolík, múdry pán hlavný slúžny, že osvietený pán biskup už o pol tretej opusti Skačany a odcestuje do Horných Vesteníc; mohol teda dobre vedieť aj to, že na piatu hodinu ustanovené účtovanie, ktoré vydržiať sa malo na direktnú žiadosť voličov, na žiadonpád nebolo by urazilo náboženské city obyvateľstva. Nuž ale, vie to celý svet, že v nitrianskej stolici hlavnou vecou je, právo ľudu nohami šliapať a skrze to zásluhy si zadovažovať u kruhov liberálnych.

Ľud vzdor slúžnovského zákazu po populdnajších službách božích vo veľkom počte shromáždil sa pred kostolom. Prišiel ta aj krajinský vyslanec Georg *Szmrecsányi*, tajomník Jednoty Ján *Bartos* a kaplán Rudolf *Czeizel*. Krajinský vyslanec sotva preriekol niekoľko slov ku prítomným voličom, na dejišti zjavil sa hlavný slúžny *Szpál* a slúžny *Bieliczky* obklúčení hrbou žandárov a vydržiavanie účtovania prekazil zbrannou mocou. Krajinský vyslanec *Szmrecsányi* ako na to videl veľkú rozčúlenosť a rozhorčenosť voličov, prosil ľudí, aby v pokoji išli domov, spolu aj slúbil, že viacerých navštívi v ich príbýtkoch. Voličia vôbec ochotne vyplnili prosbu krajinského vyslanca, mnohí ale ostali na mieste a shríkli sa kolo hlavného slúžneho ktorý ku nim držal formátnu reč. Ako to *Szmrecsányi* zbadal, išiel hneď ta a pýtal sa hlavného slúžneho:

— Snáď sa tu vydržiava ľudové shromaždenie?

— Nie — odpovedal hlavný slúžny — len o tom sa rozprávame, aký máme čas.

— Veru, v politike zijeme veľmi smutné časy — podotknul na to jeden z voličov.

Krajinský vyslanec Georg *Szmrecsányi* za nov navštívil v ich príbýtkoch, kde dostavili sa i miestni voličia vo veľkom počte, všetcia oslavovali svojho vyslanca a uistili ho nezklatnej dôvery.

Pán hlavný slúžny ale zatiaľ zabával sa na priestore pred kostolom. Tu bolo vidieť pekný obraz nitrianskej kultúry. Hlavný slúžny obklúčený bol hrbou žandárov s nastroknutými bajonettami, pred nim stáli viacerí mládenci, žiadali od neho, aby im dovolil muziku. No a hlavný slúžny ako «dobrý» katolík, aby náboženskú náladu z príležitosti birmovky nerušil dissonanciou, mládencom dovolil muziku.

Hľa, takto merajú pravdu a ctia sväté práva ľudu v nitrianskej stolici. Veď ale príde mráz nielen na psíkov, lež aj na nitrianskych bašikov.

XXIII. medzinárodný eucharistický kongress vo Viedni.

Pred tridsiatimi rokmi v katolíckom svete vznikla myšlienka, po znamenitejších mestách vydržiať medzinárodné eucharistické kongresy na ktorých by účasť brali katolíci z celého sveta bez rozdielu stavov a tried, aby oživili svoju vieru k svojmu Spasiteľovi Ježišovi, prítomnému vo Sviatosti oltárnej a aby v početných, skvelých zástupoch shromaždení, slávne vyznávali ju pred celým svetom. Mimo tohoto, takýmito kongressami veriaci povzbudení majú byť k pravému katolíckemu životu, otvrdení a posilnení prijímaním najsv. Sviatosti oltárnej. Takýmito kongressami i v chladných znovu roznieťená býva viera a klesajúci posmelení sú k rezkej horlivosti kresťanskej.

Prvé mesto, kde sa takýto k úcte najsv. Sviatosti usporiadaný prvý kongress vydržieval, bolo mesto Lille. Od tej doby vydržievalo sa už 22 takých kongressov, medzi ktorými jeruzalemský, rímsky, londýnsky, kolínsky, montreal-ský a madridský ostanú nezapomenuteľnými.

Toho roku od 11. do 15. septembra XXIII. medzinárodný eucharistický kongress vydržia sa vo Viedni.

Bratia katolíci a verní ľudáci, na tomto kongresse, dľa vašej možnosti súčasťnite sa v čím hodnejšom počte, preukážme svoju živú vieru a lásku ku sviatostnému Ježišovi, vyznajme ju s nadšením pred svetom svojou prítomnosťou na kongresse a posilnení Sviatostou oltárnou spojme sa s ostatnými tam prítomnými účastníkmi v nepremožiteľné bojovné šiky Kristové.

Z Liptova.

Poľné práce tak ma zaujali, že len teraz odpovedám na otvorený list pána vyslanca okresu Mikuláškého menom Andor Kozma. Ponevác ale všetci mungovskí vyslanci jednu a tú istú reč prednášajú ich úradným poslucháčom, moja poznámka vzťahuje sa na všetky účtovné reči mungovcov. Všetci čerpajú z jedného prameňa, ešte aj ich veľvezír Ladislav Lukács, a prameň ten je reč Štefana Tiszu. Čo a ako hovorí Tisza, podobne rečia aj mungovci, lenže Tisza obšírne sa osvedčuje o snemových udalostiach a svoju osobu oslavuje a vychvaľuje jakožto mudrca nad mudrcmi, mungovci ale svojim voličom prednášajú len hlavné body reči Tiszovej. Tak činil aj Andor Kozma. On nielen účtoval pred židmi a liptovskými mungovcami, lež ku svojim voličom napísal i slovenský otvorený list. Vlastne nie Andor Kozma písal ten list, bo po slovensky iba dakolko slov nabifloval, lež dal ho do slovenčiny preložiť. V liste tom, ktorý ver' ani jedon Slovák v okrese lipt.-sv.-mikulášskom nečítal, brýzga Kozma na opozíciu. Tak robia všetci mungovci. Vychvaľuje Tiszu, že aký on vlastenecký skutok previedol, keď opozíciu zo snemu vyhodil dal na ulicu, po čom mungovci bez prekážky odhlasovali vraj vojenské predlohy, ktoré krajina tak veľmi potrebovala. Takto vychvaľuje Kozma beľarský výčin Tiszov a mungovcov, lež falošne zamlčí, že ten nový vojenský zákon aké ohromné farchy uvaluje na bedrá daňujúcich občanov. Miesto toho Kozma vychvaľuje vládu, že vraj skrže ten nový vojenský zákon do života uvede dvojročnú službu pri vojsku. Aj tu zamlčí Kozma, že ten zákon o dvojročnej službe prevedený bude iba po troch rokoch a že tie výhody len máloktoľ vojak obdrží, že by dva roky slúžil, bo koníctvo, námorníci a poddôstojníci aj potom tri roky slúžiť budú. Prečo teda Andor Kozma zavádza, mámi a klame ľud? Prečo nepovie čistú pravdu? Nuž ale mungovci boja sa pravdy, im je ľahšie ľhať. Kozma aj s tým sa vychvaľuje v jeho otvorenom liste, že vládna strana vynodení opozície zo snemovne prijala rôzne užitočné zákony.

Áno, tak je. Mungovci odhlasovali celý tucet zákonov bez slova. Nuž ale, či je to zákon, či

jedna stránka pri assistencii vojska, žandárov a policajtov odhlasuje? Nech pomenuje Kozma čo len jedon z tých zákonov, ktorý by prospel ľudu daňujúcemu. Takého niet, bo všetky tie skrže opojených a zbláznených mungovcov odhlasované zákony znamenajú iba nové dane, nové farchy. Ani jedon neprospeje k dobrému ľudu daňujúceho. S tými zákonami nech sa Kozma nechváli.

Ešte len na jedon bod Kozmového otvoreného listu mám svoju poznámku. Kozma totiž volkať chce svojim slovenským voličom, keď píše o práve materčiny a keď tvrdí, že on bráni právo slovenčiny, Pane Kozma, toto je len mydlová bublina, S ňou sa my neuspokojíme. Keď je Kozma priateľom a obhajcom slovenčiny, prečo nežiada na sneme, aby sa slovenčina vyučovala v hornouhorských školách a aby aj v úradoch svoje právo obdržala. My sme to očakávali od pána Kozmu, nie však to, aby nám do očí šmaril za hrisť ružového piesku. A ako skončil Andor Kozma so slovenčinou, tak podobne sa osvedčil i o všeobecnom volebnom práve. Povedal, že vláda snemu predostrel mieni taký volebný zákon, aký každého občana uspokojí. To je však iba slub. Mungovci obávajú sa toho volebného tajného práva. Nedajú vótum každému dospelému občanovi. Oni príjmu Tiszov návrh, Tisza však je najväčším nepriateľom demokratického volebného práva.

Toto odpovedám poslancovi Andorovi Kozmovi na jeho otvorený list. On sa nazdáva, že uspokojil s ním svojich voličov a že si ich naklonil k sebe. No mýli sa pán Kozma. Veľké zklamanie čaká naň v mikulášskom okrese.

Lipták.

Valné shromaždenie Spolku sv. Adalberta (Vojtecha).

Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) dňa 26. augusta za prítomnosti asi 100 členov vydržoval svoje tohoročné valné shromaždenie v Trnave.

Predseda Spolku Štefan Bezák valné shromaždenie zahájil veľkolepou rečou, v ktorej poukázal na nevyhnutnú potrebu mravného-náboženského vychovávaní dietok. Za potrebné

by držal i sriadenie veľkého slovenského, katolíckeho sjazdu.

Franc *Urbánek*, tajomník Spolku, predostrel za tým zprávu o účinkovaní Spolku. Behom roku 1911—1912 vstúpilo do Spolku 1571 nových členov, odumrelo ale 280. Počet všetkých členov obnáša 27.474. členovské príspevky tvorily 43.733 kor. 70 halierov. Za knihy utržilo sa 65.481 kor. 5 halierov. Podanú zprávu shromaždenie s pochvalou vzalou v známosť.

Za literárne práce valné shromaždenie odhlasovalo odmeny po 100—100 korún. Jánovi Murdzákovi a Jánovi Dámborszkyemu.

Osvietený pán vikár arcibiskupský, pápežský praelát Pavel *Jedlicska* na ďalšie literárne práce venoval Spolku 150 kor., čo valné shromaždenie prijalo s hlučným potleskom.

Ondrej *Hlinka*, farár ružomerský, poukázal na potrebu spoludržania. Ostro šľahal pokrokovcov, ktorí do záhuby vohnať chcú ľud slovenský. Odporúčal, aby valné shromaždenia Spolku na budúce vo veľkých rozmeroch vydržované boli aj v iných mestách slovenských krajov. Na literárne práce tiež venoval sto korún. Na jeho odporúčanie telegrafické pozdravenie poslané bolo jeho eminencii kardinálovi, kniežatovi primasovi, arcibiskupovi ostrihomskému Klaudiusovi Vaszarjmu, osvietenému pánu biskupovi spišskému, skut. vnút. tajn. radcovi dr. Alexandrovi Párvymu a osvietenému pánu biskupovi košickému dr. August Fischer-Colbriemu.

Po prijatí viacerých návrhov predseda zaključil valné shromaždenie.

O assentírkach.

Podáva: Dr. *Mikuláš Kutka*.

Dľa naridania ministerstva honvédstva tohorodné assentírky po celej krajine začali prevádzkať začiatkom tohoto mesiaca a prevádzajú ich už v smysle nového zákona o zbrannej moci. V záujme rodín, v ktorých nachodia sa vojopovinní mladíci a k poučeniu samých vojopovinných o tohorodných assentírkach podávame nasledujúce stručné zprávy:

Tohorodné hlavné assentírky.

V smysle nového zákona o zbrannej moci toho roku odoberú o mnoho viac rekrútov, ako

v predošlé roky. Ku spoločnej riadnej armáde z Uhorska odoberú bežiaceho roku 1912. 58.145 rekrútov, roku 1913. 65.836 rekrútov a od roku 1214. do r. 1922. každý rok odoberú 68.187 rekrútov. K uhorským honvédom ale okrem toho ešte osobitne musia assentovať r. 1912. 17.500 rekrútov, r. 1913. 21.500 rekrútov a od roku 1914. do r. 1922. každý rok 25.000 rekrútov. Minister honvédstva v jeho nariadení o tohorodných assentírkach tej nádeji dáva výrazu, že pri tohorodných assentírkach odobratí zdraví a ku vojenskej slážbe súci vojopovinní mladíci zaokryjú celý obrovský počet potrebných rekrútov. Spoločný minister vojny je však inej mienky a vydal nariadenie, aby assentovaní boli bez rozdielu aj **vojopovinní mladíci zmrzačení, keď aj kulhajú alebo majú iné telesné chyby.**

Uplne bez chyby vojopovinní mladíci nezaokryjú obrovský počet potrebných rekrútov, aký dľa nového zákona o zbrannej moci, pod zbraň postaviť musí Uhorsko, z tej príčiny assentujú aj zmrzačených ku takrečenej vojenskej pomocnej službe, Kto bol vojakom, ten dobre vie, že takéto pomocné vojenské služby do veľku konali pod zbraň súci rekrúti. Veľký počet týchto pod zbraň súcich mladíkov upotrebovali ako takrečených privátdinerov, ako sluhov ku dôstojníkom, posmešne volali ich umyvačov psov, mnohí sa museli trápiť ako rajtknechti a v hrozne veľkom počte zamestnaní boli vo vojenských kanceláriach. Ku všetkým týmto službám napozatým opotrebia len rekrútov zmrzačených. Dľa nového zákona o zbrannej moci za vojakov nevezmú *hluchonemých, na obe oči slepých a choromyseľných*. Dľa nariadenia spoločného ministra vojny ale za vojakov vziať, nusia assentovať aj takých, čo majú veľkú hlavu, alebo čo na hlave majú dajaký výrastok, keď len nosiť môžu vojenskú čiapku, odoberú na jedno alebo na obe uši hluchých, krátkozrakých, škuľavých, brbťavých, takých, čo majú jednu ruku alebo nohu dlhšiu ako druhú, ktorým chyba na ruke prst alebo majú o jedon prst viacej, mladíkov s nohami na X alebo čo majú nohy ako levce, bez výnimky musia assentovať. Vojopovinných s rovnými podošvami posiaľ neassentovali, dľa nariadenia spoločného ministra vojny i takých musia assentovať a všetkých zmrzačených a chybých upotrebia ku vojenskej službe. (Pokrač. nas

Podajme si ruky, katolíci!

V jedných slovenských katolíckych novinách čítam toto radostné osvedčenie:

«Po posledných martinských dňoch je vytvorené, že by sme my katolíci ďalej v národnej strane ostať mohli. Slovenská národná strana sa reorganizovala. Do predsedníctva boli zvolení sami luteráni, ani jeden katolík. V strane, ktorá je hniezdom luteránov, nemôže poriadny katolík ostať. Preto sme my katolíci národnú poradu hneď opustili, keď sme videli, že strana nechce mať za vodcov aj katolíkov. Poradili sme sa a uzavreli sme, utvorí si našku katolícku stranu. Je vôbec na čase, aby sa katolíci osve organizovali. Všade sa dvíhajú hlavy židovského, luteránskeho, masaryckého ancikrista, a preto je potrebné, aby sa nielen slovenskí katolíci, ale katolíci celého sveta organizovali proti bezbožníctvu».

Povďačný som pôvodcovi týchto riadkov, že ich napísal. Prial bych si, aby tie slová úprimné boly a nielen výpuk pre urážku rozhorčeného srdca.

Napokon zbadali istí katolícki duchovní, že ich luteráni nechcú, nenávidia a opovrhujú.

Veru dosť neskoro sa prebudili. Dlho mali belmo na očiach, až práve od založenia národnárskej strany vidno bolo, že je tá strana luteránov a neznabožských pokrokárov. Tí katolícki páni duchovní veľmi sa prehrešili jak proti svojmu stavu, tak i proti cirkvi, keď proti našej ľudovej strane s luteránmi a masarykovcami namáhali sa založiť novú protikatolícku takzvanú národnársku stranu. Keď tí pánkovia neboli spokojní s pokračovaním a vedením kresťanskej ľudovej strany, mali z nej vystúpiť, mali ostať bezstrannými, na vodcov tejto katolíckej strany nemali hádzať luhaniny a ponuknúť sa luteránom za kortešov. Včul je už prineskoro bedákať a lamentovať, keď sa luteráni a bezbožní pokrokári po chrbtoch istých katolíckych kňazov na koňa vyšinuli. Včul oni sú veliteľmi národnárskej armády. Netrpia tmára-katolíka medzi sebou. Dali oni to už aj predtým znať, lenže katolícki duchovní na tej luteránsko-národnárskej strane nechceli to zbadať. Ďalej trpeli urážky. A luteráni ich kopali. Posmievali sa im. Tupili ich rúcho kňazské a ich nábo-

ženstvo katolícke. Vyháňali ich von zo strany, a tí pánkovia to nezbadali, iba na martinských národnársko-luteránskych slávnostiach sa presvedčili, že ich luteráni nechcú. Preto sa aj vzdialili z tých slávností a dohodli sa, že založia osobitnú katolícku národnársku stranu.

Lutujeme tých pánkov. Luteráni im ublížili. Dali im znať, že katolíckeho kňaza netrpia medzi sebou, bo luteráni sú pokrokári, kdežto katolícki kňazi — ako oni hovoria — veria a hlásajú «tmárstvo, babony, hlúposti a bájky». Nuž hľa, jako je to, politiku robiť s nepriateľmi cirkvi. Opálili sa tí pánkovia. Bolí ich to. Nevedia zabudnúť tie urážky a idú sa rozlúčiť s luteránmi.

No ja pochybujem v tom. Som totiž tej mienky, že tí urazení, znevážení, negligovaní a opluvaní katolícki duchovní nevystúpia z tej luteránsko-národnárskej strany, lež ostanú aj naďalej na jednej strane s luteránmi, s pokrokármi, Masarykmi a za jeden štranok budú s nimi fahať k veľkej radosti ancikrista, ktorý z toho má radosť, keď katolíctvo hania, tupia a v posmech uvádzajú.

Či nemám pravdu? Hľa, dôvody. Po martinských slávnostiach tí istí katolícki kňazi, ktorých luteráni a pokrokári vyhodili zo strany národnárskej, šli do Luhačovic na poradu československej jednoty, jejž členami sú sami luteráni a masaryckí ancikristi, a tam objímali sa s nimi. Ba čo viac, za predsedu jednoty zvolili si luteránskeho farára Metóda Bellu.

Nuž čo je to, pánkovia? Je to úprimnosť? Je to katolicizmus? Je kajanie za zpáchané viny? Je to zakladanie osobitnej katolíckej strany? To je farizejstvo, páni moji. Podpisali ste sa diablu a ten vás nesie. Tí luteráni a Masarykovci, na ktorých ste v Martine kliali, tak silno držia vás okolo hrdla, že sa nevyslobodíte z ich železných pazúrov. Dobré vám tak, veď na kresťanskú ľudovú stranu nikto nebrýzgal a nikto jej tak nenadával, ako vy. Pamätajte len. Vytlačené je to v národnárskych novinách, nemôžete to tajiť. A vy idete zakladať katolícku stranu? S kým? Kde? Kto vám verí? V tom však pravdu máte, že katolíci sdružiť by sa mali. Mali by si podať ruky a svorne bojovať za cirkev a za svoje blaho. My od prvozačiatku k tomu povzbudzujeme katolíkov a s radosťou konšta-

Ruský kozkár v Sibirsku predáva liščie kožky pre vojsko.

tujeme, že Katolícka ľudová Jednota po dnes má štvrt milióna členov. Je to pekný počet katolíckemu náboženstvu oddaných veriacich! Mohutný tábor. Bude on aj väčší. Za vami, páni nárooniarski duchovní, nikdy nebude stáť taký tábor. Vás obstanú iba Dullovci, Hurbanovci, Ivánkovci, Hodžovci... A to sú do jedného luteráni, pokrokári, Masarykovci.

Škoda vás.

Jak ale pravdu hovoríte, jestli sú vaše slová úprimné, jestli ozaj opustili ste hniezdo luteránov: tu je ruka! Bojujme spolu za slávu cirkvi katolíckej a za blaho slovenského ľudu.

Verný katolík.

POLITICKE CHYRY.

Porada spojených stránok opozície.

Výkonný výbor spojených stránok opozície prvú poradu cez letné prázdniny parlamentárne 10. septembra vydržiava v kruhu kresťanskej ľudovej strany. V tejto porade ustálené bude ďalšie pokračovanie spojených stránok opozície. Mungovské kruhy už popredku boja sa uzavretia, aké opozícia vyniesť má v jej porade. Neni ani tých hlúpostí, ktoré by nevymysleli mungovci k rozdvojeniu stránok opozície. Darmo sa však namáhajú, bo jedno stojí pevne ako skala a to je, že opozícia neprestane bojovať, kým nepadnú: Tisza a Lukács.

Mungovské zábavky.

Minulého týždňa daktorí mungovskí vyslanci v ich okresoch účtovali pred notármi a žandarmi. Ako aj vyzerá také účtovanie? Mungo vyslanec so slúžnym a so žandarmi príde na obecný dom, vychvaluje Lukácsa a Tiszu, brýzga na opozíciu a za tým u žida v krčme nasleduje mungovský majáles. Mungovci pri ich zábavkách vždy spomínajú že všetci ako refaz pevne spolu držia. K upevneniu ale mungovského ducha neškodilo by na líca každého munga žeravým železom vpáliť obrazy Lukácsa a Tiszu.

Žandári v Budapešti.

Prvé snemové zasadnutie po letných prázdninách bude 17. septembra. Lukács a Tisza tak sa chystajú k tomuto zasadnutiu, že z ich nariadenie ministra honvédstva vyzval všetky ve-

litelstva žandárov, aby prostriedkom septembra v Budapešti v tak veľkom počte koncentrovali žandárov ako minulého júna. Konsorcium Lukács-Tisza takto sa chystajú ku parlamentárnej práci.

Z CUDZOZEMSKA.

Nepokoj na Balkáne. Turecko si nevie rady v Albánii. Sotva utíšia sa jednotlivé kraje, vznikajú vzbury po iných stranách. Bulharsko čaká na príležitosť, aby napadlo Turecko a hniezdi sa aj Srbsko. nedávno ráno na stavaniach v Beiehrade našli plakáty, na ktorých veľkými literami stálo napísané: Žiadame vojnu. Pojednávania o uzavretí pokoja medzi Talianskom a Tureckom sú posiaľ bez výsledku.

B E S E D N I C A.

Zboró.

Neďaleko haličskej hranice na južnej strane malého mestečka Zborova na temeni lesnatého vrchu stoja rúmy hradu Zborov.

Staré listiny ho ináč menujú aj hradom «Makovica», dľa tradícií postavil ho pán Makó za časov kráľa Bélu IV. Veď takmer všetky zámky vtedy boli postavené proti Tatárom. Keby Tatárov nebolo bývalo, tak by sme dnes málo zámkov boli mali v Uhorsku.

Zborov pozdejšie dostal sa do majetku familie Zudar spolu aj s panstvom, ktoré prislúchalo ku hradu a ktoré aj dnes volajú panstvom Makovica. Po vymretí Zudarovcov zdedila ho familia Tárzay, až konečne r. 1548. Ferdinand I. Juraja Tárzayho vyhlásil za neverného a pekný hrad spolu aj s panstvom odovzdal života schopnému Jurajovi Serédymu. Za tých časov zámky boli veľmi nebezpečné majetky, ľahko sa zakotúlala za ním aj hlava jeho gazdu.

Juraj Serédy bol veľmi troviaci človek a Zborov zdvihol na veľkú slávu, tak že hrad bol široko-ďaleho chýrečný a o pompe zborovského Zámku rozprávaly sa povesti.

V tých časoch išiel ta na návštevu Juraj Rákóczi I. so svojou manželkou Zuzannou Lorántffy, ktorá bola pokrevná bezdetnému Serédymu.

Rákóczimu veľmi sa páčil krásny zámok a majetok, tak že ho silou-mocou cheel si zaopatrif.

— Za čo mi dáš tento zámok, bátko?

— Neni na predaj, veľkomožný braček môj.

— Ale keď ťa ja prosím oň. Chcem ho mať. Povedz bársjakú summu.

— Teda dobre — riekol Serédy so smiechom. — Jestli mi za rok, rátajúce od dneška, zaplatíš tridsaťtisíc dukátov, zámok a majetok bude tvoj.

— Tu máš ruku — odpovedal Rákóczi chvátave — pes, kto obanuje.

— Neprenáhli sa, veľkomožný pane, lebo som ešte neskončil. Tých tridsaťtisíc dukátov všetky majú byť sedmohradské, všetky majú byť v tomto roku razené a na všetkých má byť tvoj obraz. Ináč, nech mi tak pomáha Boh, že ti ho dám.

Slovom Serédy žiadal nemožnosť. Tridsaťtisíc dukátov v tých časoch ani za desať rokov nedali raziť v Sedmohradsku. Všetkého bolo tam v hojnosti, len práve peňazí nie.

Rákóczi riekol nevrle:

— Blázon si, bátko, ale preto Zborov predsa len môže byť môj.

Starý sa na tom len usmial a d ňo sa chválieval svojim hosťom, že jako prešiel svojmu milostivému bračekovi cez rozum, až raz v jedon deň, ešte ani nebol minul jedon celý rok, ťažké furmanské vozy zatiahly do chýrečného zborovského dvora a z jednoho zosadol pán Nalácz, ktorého Serédy poznal zo Sedmohradského dvora.

— Kde sa tu beriete — vital ho Serédy vlúdne — veď tu nevídať ani vtáčka, ani letáčka, nie že by to človečička.

— Peniaze som vám doniesol.

— Aké peniaze?

— Nuž cenu zámku a panstva. Tridsaťtisíc toho-ročných dukátov.

— Veď vari len nie naozaj! — zvolal Serédy prekvapeno.

A ono veru bolo naozaj. Vrecúška rozviazali po jednom, starý pán čo dial, tým rozčulenejšie preskúmal každý jednotlivý dukát. Všetky byly opravdové a nechýboval ani jedon. Rozčulenosť natoľko premohla aj ináč chorľavého človeka, že keď už aj ostatný dukát úplne zodpovedal danému slovu, bez povedomia klesol na stoličku tam pred veľkou hrbou dukátov a zomrel na porážku srdeca, šepkajúce slabuškým hlasom:

«S Bohom, hrad môj milý!»

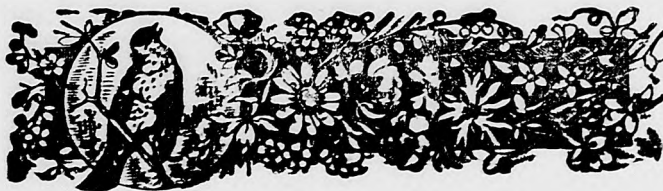
Rákócziho veľmi dojal tento smutný prípad, ktorý zapríčinil on sám a jakoby na smierenie krásny pomník dal postaviť Serédymu v blízkosti hradu, ktorý ešte aj dnes možno vidieť.

Za vdovstva Ilony Zrinyi aj Zborov zaujali od Rákócziovcov cisárske vojská, vyrabovali a podpálili ho. Odtedy hryzie ho porušiteľnosť so svojimi ticho, ale isto zomiefajúcimi zubami.

Franc Rákóczi II. ešte mal makovické panstvo a veľa sa zdržoval v zborovskom hrade, kde na dvore stálo sto chýrečných líp, ktoré Juraj Rákóczi tak veľmi

mal rád, že aj svoje listy takto datoval: «Datum Zboroviae sub centum tileis». (Dané v Zborove pod sto lipami.)

Lipy ešte aj dnes tam stoja vo dvoch radoch so svojimi veľkými korunami a ševelia si tajuplne. Keby sme rozumeli, že ozaj čo si šepkajú!

CHYRNIK.

Kráľov dar. Jeho veličenstvo kráľ na kláštor mnišiek a na dievčenskú školu v Gödöllöve stavať sa majúce, dal 20.000 korún podpory.

Z biskupstva spišského. Desiaty obežný list osv. pána biskupa Alexandra Párvyho obsahuje pápežské nariadenie o zmenšení počtu sviatkov. Na konci obežného listu osvietený pán biskup svojim kňazom a učiteľom dáva na vedomie, že za údov disciplinárnej rady na ďalšie tri roky vymenoval nasledujúcich: Jána Semana, direktora kapitulskej učiteľskej pripravovne, Jozefa Lacku, dekana-farára v Žegrej, Jozefa Kozára, farára v Lipt.-Sv.-Likuláši, Jána Lesnického, učiteľa v Novej Vsi a za právneho obhajcu Roberta Vašku pravitára v Podhradí. Osvietený pán biskup dojímavými slovami spomína i smrť kardinála arcibiskupa jágerského dra Jozefa Samassu a nariadil, aby v každom farskom a reholníckom kostole za jeho dušné spasenie odbavované bolo requiem s liberamom.

Chýry zo Spiša. Na novovesskom shromáždení Hornouhorského Maďarského Vzdelávajúceho Spolku náš hlavný školdozorca Hajnócz, pamätnú reč povedal o nebohom spišsko-belanskom rodákovi Jánovi Repčíkovi, ktorý tomuže spolku poručil 200.100 korún. Shromáždenie nato uzavrelo, že tomuto dobrodincovi svojmu postaví dá hrobový pomník, ktorý odhalený má byť 1. novembra; pre kultúrnu palotu ale spolok zhotoví dá za 500 korún jeho podobizeň. Repčík bol katolíkom. Z Repčíkovej základiny sriadi spolok 16 maďarsko-jazyčných naukobehov. Shromáždenie aj to uzavrelo, že plat detských opatrovníčiek z 800 novýsi na 850 korún a že každých päť rokov dostanú po 50 korún vekového doplnku. V Krompachoch k ochrane priemyselnych cieľov Spiša, pod redaktorstvom Belu Schrödera vychádza maďarský týždenník. — V Popráde opraviť majú kat. faru, minister peňažných záležitostí na ten cieľ povolil 4182 korún. — V Kézmarku základne obnovenie vodovodu má stáť 49.850 korún. — V Bohu zosnulý kardinál, arcibiskup jágerský dr. Jozef Samassa cez dva roky, a síce od 1. júna r. 1871, až do 18 júna r. 1873. bol spišským biskupom. Na jeho pohrabe zastúpili nášho chorľavého biskupa kanonici: Kleberich

Zvada a novovesský farár Rolny. — Náš osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy v deň sv. Štefana peknú kázeň držal v Karlových Varoch, kde sa lieči. — Na Sivejbrade pri Kapituli zhorel hostinec; oheň zapríčiničila z komína vyšlá iskra. — Novovesský potravný spolok minulého roku čistého osohu mal 8796 korún. — Lesný spolok našej stolice svoje tohoročné zasadnutie vydržiava 8. sept. pri Kézmariských Žleboch v Tatrách. Pojednávaf sa bude o viacerých lesných záležitostiach. — V Helcmanovciach minister vnútra rozpustil obecný výbor, bo odoprel sriadenie školy. — Bulharský kráľ Ferdinand v tieto dni navšívil arcikňažnu Klotildu v Smokovci. Folvarským pohorelom minister peňažných záležitostí povolil 27.700 korún núdznej pôžičky. — Karola Horničeka, r. k. učiteľa v Matejovcák, minister výučby vymenoval do šarišskej obce Kishely a Rudolfa Krussa, r. k. učiteľa vo Farkašovcák do šarišského Radáča. Učinkovaf budú tam ako štátni učiteľia. — V Prakdorfe úradne zavreli štátnu detskú opatrovňu pre osypky. — V Podolinici ohňohasičský spolok 15. augusta vydržiaval svoje ôsme riadne zasadnutie. O 8. h. ráno v mestskom dome bolo výborové zasadnutie, o 9. služby božie, o 10. závodné evičby, o 12. v kúpeli valné shromaždenie a o 1. tiež tam spoločný obed. — V Smokovci tohoto leta do minulého týždňa bolo 3979 kúpeľných hostí, v Smokovci Nižnom 1009, v Tátrašzéplaku 1766 a v Novovesských kúpeľoch (Iglóltüred) 778; Vyšnoružbachské kúpele tohoto leta byly veľmi navštevované, v jednom čase maly 300 stálych hostí.

Tá nešťastná pálenka! V sedmohradskej obci Nagyilva najprvším gazdom bol dakedy Konstantin Timoflei, veľmi rád videl ale pálenku a celé bohatstvo pustil dolu gágorom. Všetko čo mal prišlo na bubon, okrem dvoch rúk neostalo mu nič. Pracovaf musel ťažko ako nádenník, aby mohol biedne živoríť. Korhelstvo ale nezanechal ani vtedy, každý večer prišiel domov oslopaný. Nešťastná jeho žena, aby oslobodila sa tohoto nesnesiteľného kríža, zavraždila ho dynamitom. Kúria odsúdila ju teraz na 15 rokov do žalára.

Odkosila mu hlavu. Z Košíc oznamujú: V obci Abaujsina udala sa strašná vražda. Cigán Ján Pott šiel k Jozefovej Ahásovej a pýtal ju, aby mu vrátila požičaných 10 korún. Nastala medzi nimi zvada. Opitá Ahásová tak strašne sa rozlobila, že chytila naostrenú kosu a nešťastnému cigánovi odrezala hlavu. Vráziednicu chytili zandári a zaviedli do košického žalára.

Šarlach. V prešporskej obci Seli pustoší šarlach už od týždňov. Doteraz ochorelo 70 osôb a 18 zomrelo. V Košiciach tiež vystúpil šarlach. Minulého týždňa zomrelo 6 detí a počet nemocných je 94.

Prezývanie «Bismarkom» — obrazeníím. Pred súdom v Prahe odbývalo sa originálne pojednávanie o urazení na cti. Istý muž z okolia Prahy obžaloval druhého chlapa, ktorý stále prezýval ho Bismarkom, tak že v krátkom čase celá obec prijala to priezvisko a posmievala sa z neho. Ten muž so slzami v očiach povedal, že tak ďalej žiť nemôže, lebo nechce byť po-

smieviskom. Obžalovaný bránil sa s tým, že Bismark bol veľkým mužom a zakladateľom nemeckej ríše. Obrana tá neosožila nič a sudca pre urazenie na cti odsúdil ho na 20 korún pokuty.

Psi vo vojenskej službe. Z Viedne oznamujú, že pozornosť vojenských vrchností z príležitosti proti skladom na pušný prach namerených útokov obrátila sa na psov, jako na veľmi spoľahlivých strážnikov. Po jednotlivých pokusoch útokov, na ohrozené miesta postavili duplovanú stráž, ale proti skladom aj napriek tomu staly sa pokusy útoku. Teraz vo Viedni pri sklade na pušný prach nachodiacom sa na takzvanom «Neugebeude» robia pokusy s malými, ale veľmi jedovatými hollandskými psíkmi, ktorí dlhými povrazmi priviazaní sú ku pásu vojakov. Psi už s 500—600 metrov pocítia vôňu bližiaceho sa človeka a brechaním upozornia nič netušiacich strážnikov. Malí psici sú tak vycvičení, že toho, kto drží v ruke povraz, nebantujú a taktó vojaci-strážnici sú úplne bezpeční. Pokusy so psíkmi sa vydarily a preto teraz všetky ohrozovanejšie vojenské strážnice dostanú takéhto psikov-strážnikov.

Vynálezca reči volapük zomrel. V Konstanzy nedávno zomrel praelát Martin Schleyer v 81. roku veku svojho. Zosnulý, ktorého meno v jednom čase veľa spomínali, vytknul si za cieľ, že složí ideálnu reč. Slová vybral hlavne z angličtiny a obohatil ich všeobecne známymi slovami. Vymyslel tie najjednoduchšie grammatické pravidlá, aby si umelú reč každý mohol osvojiť. Ale jeho snahy nekorunovalo veľa zdaru, lebo reč sa nešírila. Vytiskla ju umelá reč esperanto, lebo je dokonálejšia. Katolíci, privrženci esperantizmu, minulé dni vydržiavali svetový kongress v Budapešti.

Kto môže byť lekárnickým praktikantom? Nové štatúty, pofahujúce sa na vycvičenie lekárnických praktikantov, dňa 1. septembra vstúpily do života. Dľa štatút každý majiteľ lekárne, jestli mu to minister osvety dovolí, môže držať toľko praktikantov, koľko má pomocníkov. jestli v lekárni pomocníka niet, majiteľ lekárne môže držať len jedného praktikanta. Aby volakto mohol byť lekárnickým praktikantom, toho podmienky sú nasledovné: Dobré zdravie, dobrý zrak a dobrý sluch. Maturitné svedectvo z gymnázia alebo z reálky, ale kto má maturitné svedectvo z reálky, z latinčiny musí zložiť doplnujúcu zkúšku. Lekárnickou praktikantkou s takouto kvalifikáciou môže sa stať aj ženská. Lekárnickým praktikantom a žiakom strednej školy v tom istom čase nikto byť nemôže. Ku prijatiu za lekárnického praktikanta potrebný je rodný list, úradné lekárske svedectvo, maturitné svedectvo, svedectvo mravnosti a konečne rodičovské alebo tütorské dovolenie. Prijatie za praktikanta je dočasné a len po uplynutí dvoch prôbných mesiacov stane sa definitívnym. Čas praxe trvá za dva roky, kedy praktikanti v sídle univerzity zložia zkúšku a vtedy stanú sa lekárnickými pomocníkmi. Čas pomocníctva trvá za tri roky, z ktorých dva alebo pred kurzom na universite, buďto po ňom, ale tretí rok len po zaopatrení si diplomu lekárnického majstra môže byť

vybavený. Pri vojsku strávený dobrovoľnícky rok zaráta sa do troch rokov pomocietva.

Keď sú financi nie jedného náhľadu. Z Lučenca oznamujú, že financi Ján Gáspár a Ján Adorján v obci Jobbágyi počas úradného pokračovania v čomsi neboli jedného náhľadu. Gáspár sa natoľko nazlostil, že z pleca strhol flintu a Adorjánovi strelil do stehna. Ťažko raneného Adorjána odviezli do lučenskej nemocnice a Gáspára zatkli.

Číslované miesta na železnici. Direkcia štátnych železníc sa teraz so zvláštnym plánom zaoberá. Dľa nemeckého príkladu totižto cestovateľom cheú zabezpečiť číslované miesta. Sedadlá vo vozni boly by opatrené číslami a každý cestovateľ by pri pokladnici dostal číslo jedného sedadla, ktoré by iný cestovateľ nesmel zaujať. Takáto reforma by veru predišla mnohým mrzutostiam.

Nepozorná matka. Manželka Jozefa Liptáka, železničného strážnika v Príbovciach (st. turčianska), jedno ráno hriala pálené a pretože sa jej nevidelo dosť tuhé, preto vzaľa so špiritusom plnú flašu a z nej prilievala ku hriatemu. Špiritus vo flasi sa od ohňa zažal a plamene sľahly na polšiestu ročného synka Liptáčkinho, ktorý na tvári a na obidvoch rukách utrpel nebezpečné popáleniny.

Pramene hľadajúca pani. Z Piešťan oznamujú, že pani Eugena Tüköryho vo Wietzi pri Hannovere v hĺbke 249 metrov našla bohaté petrolejové pramene. Pani Tüköryho v Česku na statku jedného veľmoža našla zlato a cink, v Joachimsthalu našla vrstvu radiumového kovu a v jednej severozápadnej stolici Uhorska našla rozsiahle vrstvy kamenného uhlia.

Pozor na dietky! V Hornej Štubni (st. turčianska) 23. augusta poldruharočný chlapec Ferko Schmidt hral sa pri jednej stavbe, medzičím spadol do vápenej jamy. Poneváž nešťastie nikto nevidel, malý chlapec zahynul. Mrtvolu chlapčeka len o niekoľko hodín našli tadiaľ idúci ľudia.

Skočil z mosta do Dunaja a zabil sa. Asi takto rok sa stalo, že 17-ročný žiak obchonnej školy Ján Csipesala, chcúce ukázať bravúrny kúsok, z najvyššieho miesta zábradlia Alžbetinho mostu skočil do Dunaja a zabil sa. Tento ľahkomyseľný skutok opakoval sa vo štvrtok, 29. augusta, popoludní. 16-ročný žiak občianskej školy Dionýs Kovalik Kövesdi vykriabal sa na najvyšší punkt mostu Franca Jozefa v Budapešti, odkiaľ skočil do Dunala a zmizol vo vlnách rieky. Ale kým Csipesalu ku spáchaniu ľahkomyseľného skutku viedla len túžba za slávou, zatiaľ Kovalik Kövesdi stal sa obeťou Gaumondovho kynematografického divadla, ktorého správa šuhaja za 500 korún najala, aby jeho skok z mosta do Dunaja mohla odфотографovať. Dlektora kynematografického divadla Bélu Collonssyho a fotografistu divadla Maximiliana Adlera policia zatkla.

Protí židom. V Petrikove pri Varšave jedno 12-ročné dievčatko išlo do sklepu žida Gerbera a pretože sklepník ten tovar, z ktorého dievča pýtalo, nemal pod

rukou, Gerberova žena zaviedla dievčatko do pivnice. Keď dievča prišlo domov, rozprávalo rodičom, že ju židovka chcela zarezat. Chýr sa rozniesol po celom okolí a vzbudil veľké rozčulenie. Pred Cerberov sklep shrklo sa viac tisíc ľudí, ktorí napadli dom skalami. Policia si nevedela dať rady s toľkým zástupom ľudu a urobila len toľko, že Gerbera s jeho rodinou odvieďla na bezpečné miesto. Zástup Gerberov sklep vyraboval a dom rozrúcal. Keď na miesto vzbury vytiahlo vojsko, zástup vtiahol do mesta a sklepy židov napadol skalami. Medzi zástupom a vojskom to konečne prišlo až ku srážke a v zástupe viacerí boli ranení. Policia podnecovateľov zatkla.

«Jutrenka», družstvo katolíckych poľských robotníkov V. okresu v nedeľu, 8. septembra, o 11. hodine predpoludním v bazilike sv. Štefana odbavuje slávnosť posvätenia skvostnej zástavy svojho družstva. Ku tejto slávnosti srdečne povolávajú sa všetci bratia Slováci.

Budapeštiansky Kat. Delnícky Kruh v nedeľu, dňa 8. septembra r. 1912 v zahradnej miestnosti p. J. Horváta (VIII., Gólya-u. 38.) usporiada «Vinobrannú tanečnú zábavu». — Poriadok: 1. Oberanie hrozna. — 2. Hroznová koruna. 3. Hra na kolky. — 4. Tombola. — 5. Svetová pošta. — 6. Civilné manželstvo. — Spevy. Tanečná zábava pri chýrnej hudbe, ktorá nám bude slúžiť k obveseleniu ducha. Začiatok o 4 h. popoludní. Prosíme ctenú mládež, ktorí by sa chceli za hájnikov obliecť, nech sa prihlásia v Kruhu. Prosíme ďalej všetkých bratov a sestry slovenské, aby čím vo väčšom počte prišli na našu zábavu, aby sme sa tam po svojsky zabavili mohli. Vstupné: V predpredaji 1 K, pri pokladnici 1 K 20 h. S účtou Správa Kruhu.

Ctenému Pánu **Ludvikovi Kállai**-mu. Dávam na vedomie, že so strojom som veľmi spokojný, bo chodí presne bez všetkej chyby. Prečo aj každému vrele môžem odporúčať, aby motor, mlatiace stroje kupoval len u Ludvika Kállaiho. S účtou Franc Tóth, Barakony.

Občerstvujúce spanie nevyhnutnou potrebou je pre každého. Čím lepšia je postel, tým príjemnejšie je spanie. Pri objednaní peria a hotových postiel preto treba sa vždy na všestranne známy solidný obchod obrátiť. Vývozný dom

S. Benisch, Deschenitz číslo 826. (Čechy), jeho vždy reálnou a laenou výsluhou od dávna zadoval si najväčšiu dôveru stáleho a verného odberateľstva. Netreba preto zameškať pred objednaním peria a hotových postiel žiadať si bohato ilustrovaný cenník, ktorý vyšudaný obchod každému zdarma a franko posiela.

Hľadá sa poriadné, 14—16-ročné dievča z horných strán za služku ku lepšej kresťanskej rodine do jedného letovníka blízko Budapešte. Dostane poriadny mesačný plat a v páde rodina bude s ňou spokojná, navrátia sa i cestovné trovy. Kto by sa chcel hlásiť, nech pošle list na redakciu «Kresťana».

DOPISY.

Z veľkolipnického notárskeho okresu (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím uviesť tieto riadky v našom mi-
lom «Krešťane».

Náš doterajší dobrý a príkladný notár Árpád Bugsch po 10-ročnom pobyte medzi nami prešiel do Felkej, a tak mali sme zase notársku voľbu. Na túto stanicu hlásili sa piati. Kandidáti chovali sa pekne okrem lubovenského Valčáka, ktorý s vystatovaním sa, s neslušným kortešovaním a búrením proti kňazom chcel si získať dôveru ľudu, ktorý — chvála Bohu — nedá sa už tak ľahko zviest. Medzi ľud šiel s heslom: «Neslúchajte farárov a popov!» Ale aj na ňom sa vyplnilo to slovenské porekadlo: «Kto si z kňazov posmech robí, skôr-neskôr sám zle pochodí». Vyvyšoval sa vystatoval sa, že on veru ukáže «čo som, kto som», Ale bol aj veľmi zahanbený, keď prišlo k hlasovaniu, nemal ani jedného hlasu, aj tí mlčali, ktorí pili s ním. Náš hlavný slúžny Mafašovský veľmi krásne držal sa pri tej voľbe, kandidoval všetkých päť, ktorí zadali prosbu. Aj to mu slúži k pochvale, že veľkolipnického rychtára, ktorý od Valčáka prijal 12 korún judášskych grošov, za to ostro vyhrešil. Že sa taký clovek nehanbí aj naďalej rychtáriť?!

Z päť kandidovaných vyvolili sme si jednoducho naj-
súcejšieho v osobe Armina Kredátusa, podnotára ne-
deckého a rodáka kěžmarského. Jeho doterajšie ľudské
a bezúhonné magurské chovanie sa je nám zárukou,
že bude naším dobrým notárom. Na pevného katolicke-
ho ducha nášho nového pána notára poukazuje i to,
že zaraz predplatil si katolícky denník «Alkotmány»,
ako aj nášho milého «Krešťana». Daj mu Bože sily,
aby vytrval v dobrom a aby bol vždy úprimným priate-
ľom ľudu. *Smelý výborník.*

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokostený Pán Redaktor!

Pekne prosím, ráďte uviesť tento dopis v našom
oblúbenom «Krešťane».

S radosťou som počul, že prešovské gr. katolícke
biskupstvo s kapitulou dovedna do poriadku privedie
všetky štyri patronátske fary a kostoly v nasej Magure.
Do Starej Vsi patronát dá 11.487; do Lehnicí 5940,
do Lešnici 15.864 a do Frankovej 4992 korún. Farníci
zaviazaní sú ku ručným a zápražným prácam, tie si
ale môžu, jestli chcú, aj vymeniť. Starovesskí farníci
povinní sú odrobiť 642 ručných a 97 zápražných dní,
alebo platiť 2250 korún, lehnickí farníci svojich 352
ručných a 65 zápražných dní vymeniť si môžu za 1354
korún, lešnickí farníci majú 980 ručných a 240 zápraž-
ných dní odrobiť, alebo zaplatiť 4372 korún, na Veľko-
frankovjanov vyhodeno je 315 ručných a 55 zápraž-
ných dní, alebo 1180 korún. V Lešnici vystavia celkom

novú faru. Všetky tie práce, ktoré prevzal podujímateľ
Martinček, dokončené majú byť da 1. júla roku 1913.

Splnila sa teda tá nádej, ktorú istý dopisovateľ v
marcovom čísle «Krešťana» takto vyslovil:

«Ešte vždy ufáme, že náš ľudový pán ablegát vše-
možne bude pracovať na tom, aby lešnická a staro-
vesská fara čím skorej prišli do zodpovedného poriadku».

Aj to oznamujem, že náš ľudový pán ablegát Anton
Beszkid onedlho istotne navštívi všetky magurské obce
svojho okresu. *Pozorovateľ.*

Betlér (st. gemerská.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Ráďte prosím tieto riadky uviesť v našom
Krešťane.

Ladislav Fükö, sluha betlerského pántva grófa
Gejzu Anrássyho, zmiznul z majera ešte na začiatku
tohoto ročného februára. Mrtvolu jeho našli len 12. febr.
v sňahovom záveji pod parkom kaštiela. Na hlave mal
širokú ranu. Žandárske vyšetovanie ustálilo, že sluhu
zabili pokradomky s tou sekerou drievného poriska,
ktorú našli v blízkosti mrtvoly. A to drievné porisko
zradilo vražedníka. Drievna niet síce na celom okolí lež
našiel sa svedok, ktorý videl, že pánsky strojník Ludvik
Asztalos so štrbavým hoblíkom hobloval drievné drevo
v strojárni, stopy tohoto bolo aj zbadat na porisku
vražedného nástroja. Vysvitlo aj to, že strojník odstrá-
niť chcel mrtvolu Füköho, aby dostal správu dielne na
nástroje, čo bolo i s plácou spojené. Vražedník tajil
zpočiatku a povedal, že horár Rudolf Ivádi pohrozil sa
viac ráz sluhovi, keď mu ale ukázali sekeru s drievno-
vým poriskom, priznal sa. Vyznal, že v deň vraždy
spolu chceli navštíviť blízko bydlieaceho lešného hájnika.
Na ceste začal sa Fükö s ním vadíť a viac ruz udrel
ho s palicou po hlave a on len k svojej obrane zdvihol
naň ruku. Svedkovia ale ináč svedčili. Pánsky správca
Gábor Špecian povedal, že Fükö bol veľmi tichým člo-
vekom, ktorý ani muče neublížil a neni možno, aby
sa vadíť bol začal so strojníkom. Rimavsko-sobotský
porotný súd Ludvika Asztaloša pre vraždu odsúdil na
15 rokov do žalára a tento súd potvrdila teraz i kúria.
Zpravodajca.

Odkazy redakcie.

J. O. Č. Prosíme o zpravu, ako u vás účtoval
Lévaj.

Š. G. K. Keby u vás merali rozum, za štvrtku by
ste ho mohol predať vašemu slúžnemu.

F. Z. N. Nasledujte iné obce. Žiadajte od pred-
stavenstva, aby v nedeľu a vo sviatok u vás zatvorené
boly krčmy.

O. M. W. Vo vašej záležitosti obráťte sa na právo-
brannú kanceláriu Katolíckej Ľudovej Jednoty.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Krešťana!»

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 3. septembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová kor. 23·10—23·75
„ stolnobelohradská, nová... „ 22·95—23·55
„ peštianska, nová „ 23·00—23·65
„ banátska, nová... .. „ 23·45—24·25
Proso „ —————
Raž prvotriedna „ 21·25—21·45
„ druhotriedna „ 21·05—21·25
Jačmeň nový, prvotriedny kor. 20·40—21·00
Ovos prvotriedny kor. 19·40—19·80
„ druhotriedny „ 19·00—19·20
Kukurica „ 18·30—18·60
Datelinové sáme , červená datelina kor. 200·00—210·00
„ „ lucerna „ 110·00—136·00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17·60	17·30	17·00	16·70	16·20	15·80	15·20

č.	7	7½	8
K.	14·80	13·80	10·40

Za 50 kilogrammov i s vrecom

Strova:

Otruby drobné kor. 12·00—12·26
„ hrubé... .. „ 12·00—12·20
Fazula veľká biela „ 22·00—23·00
Fazula strakavá „ 25·00—26·00
Zemiaky (hornouhorské) biele „ —————
„ „ ružové „ 8·00—9·20
„ „ žlté „ 9·00—12·00
Hrach lúpaný „ 30·00—32·00
Hrach nelúpaný, čistý „ 30·00—32·00
Šošovica čistá „ 40·00—63·00
Rasca (kmin) „ 81·00—81·00

Za 100 kilogrammov.

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový ... kor. 41·00—41·00
„ „ White-Star (***) „ 36·00—36·00
Cukor v klobúkoch „ 96·50—97·00
„ kockový „ 98·50—99·00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill „ 64·50—65·00

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska ... kor. 168·00—169·00
Slanina mestská 4-kusová ... „ 142·00—148·00
„ „ 3-kusová „ 150·00—151·00

Trnavská sporiteľňa (šparkassa)

v Trnave (Nagyyszombat)

v prešporskej stolici, je na hornom Uhorsku najstarší peňažný ústav.

ZALOŽENÝ ROKU 1844.

ZALOŽENÝ ROKU 1844.

Má vlastný majetok viac, ako *jeden million a 600.000 korún*. Vklady obnášajú blízko *12 millionov*, ktorých väčšina patrí okolným gazdom a roľníkom. Najlepší dôkaz 68 ročnej dôvery.

Odporúčame roľníkom a gazdom *pôžičky na srážku* (amortisáciu) na rozličné pády. Na príklad na väčšie majetky a summy dáme pôžičku aj na 50 rokov. V tomto pade platí dlžník od 100 korún ročite 5 korún 86 halierov a po 50 rokoch je kapitál aj interest úplne vyplatený.

Keď ale dlžník chce byť hotový so všetkým za kratší čas, môže si pôžičku vziať na *23 rokov, vtedy platí ročite 8%* (osem korún od 100 korún) a za 23 rokov je s interestom aj kapitál úplne vyplatený.

Keď má volakto dlhobu intabulovanú na väčší interest, — tú odobereme na menší — a dlžník nepotrebuje platiť žiadne nové intabulačné a štemplové útraty.

Musíme podotknúť, že my každú pôžičku vyplácame *v hotových peniazoch v úplnej summe*, nie tak ako mnohé peštianske ústavy v papieroch, na ktorých dlžník hneď 5—8% ztratí.

Okrem toho má dlžník právo aj celý kapitál kedykoľvek polročne vypovedať *a bez zraty* prinavrátif. Kto chce od nás pôžičku mať, nech sa neobráti na všelijakých agentov, ktorí prinajmenej 2% od sta si rátajú. Nech sa obráti rovno na *Trnavskú šparkassu*. — to ho nekoštuje nič, —tedy už mnoho zgazdoval.

Dávame aj peniaze na zmenky (wechsle), na cenné papiere a na zlato a striebro a rátame mierny interest.

Kupujeme a predávame jakékoľvek cenné papiere.

Prijímame vklady na 4½% a vyplácame také kedykoľvek bez výpovede a bez srážky

Priemysel ružencov a milostných článkov Nagykaszon, stol. Csik.

Dorábame a na sklade máme: sv. ružence s očkami z kokos, kokotín, z kosti, z pevného skla, z jeruzalemského olivového dreva, z alabastru, z napodobnenia koralov, drahých kameňov a z pravých drahokamov: najjednoduchšieho a najskvostnejšieho výstrojenia, v najbohatšom výbere za najľavnejšie ceny. Držadla ružencov, obrázky Svätých, modlitebné knižky v obrovskom výbere: krásne obrazy Svätých na stenu s rámom alebo bez rámov (k dostaniu sú obrazy Svätých každého mena) krásne francúzske obrázky, granitée, kromo, opalines, na blani, ocelorezy ako aj obrázky s čipkami ktoré šotovujú muišky: pamiatky sv. krstu, birmovky, sobášu, prvého sv. prijmania, spovede, primícií a iných slávnostných príležitostí, lacno a v najväčšom výbere. Diplómy Mariánskych Kongregácií a iných spolkov, umelecké reprodukcie, s rámom alebo bez rámu za mimoriadne lacné ceny. Náboženského rázu a iných solidných postáv, pekné obrázkové dopisničky. Pekné obrázky k postaveniu na stôl a kaplnky z maše, tak v jednoduchom ako v bohatom vyhotovení z hadbábu. Napodobnenia svätín z Lurdu a iných miest milostných. Každého druhu a ména škapuláre z vlny. Opasky. Medaillony: z aluminiuma nového striebra, z oxidovaného nového striebra, z pravého striebra a zlata v bohatom výbere. — Medaillony nahradujúce škapuláre. Pekné retiazky na krky, zausnice, ovesky s nábožným vyobrazením. Malé sochy svätých, oznamy spolkov, nippes tovar, kassetty, Prstienky, náprsné ihly, gombíky z oxidovaného nového striebra s vyobrazením Pána Ježiša, Panny Marie alebo svätých, k dostaniu sú i z pravého striebra a zlata. Sväteničky. Kríže: stojace, na stôl, na stenu a pre zomrelých. Umelecké plakety. Najbohatší výber modlitebných knižiek, jednoduchých a najskvostnejšej väzby s oxidovanou zatvorkou. Tlačidlá listov. Priležitostné dary atď. Každého druhu milostné články k dostaniu sú u nás. Každé i najmenej objednanie vybavuje sa s presnou soliditou. Prelo čokoľvek si kto žiada nech s dôverou obráti sa ku nám a vopred môže byť presvedčený že nad všetko očakávanie bude uspokojený. Prosíme o láskavú podporu nášho priemisu. Adresa objednávania je: Kegytárgy-ipar, Nagykaszon, stol. Csik (fara).

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové posteje.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 140 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoľuje sa pri náhrade porta. Arthur Wollner Lobes 135., pri Pilsen (Čechy.) Podrobný cenník zdarma.

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové posteje.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 140 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoľuje sa pri náhrade porta. Benedikt Sachsel, Lobes 135., pri Pilsen (Čechy.)

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“
BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na posteľ!

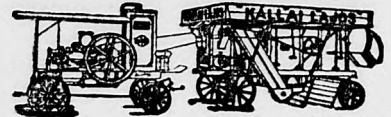

1 kg. sivé dobré driapané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, driapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. paperie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie paperie z prs 12 K. Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteje

z hustej tkny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perím 16 K; polpapie 20 K; paperie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného gradlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovoľené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírný cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motor-mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známych najlepších a najjednoduchších, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

10.000 m. restov

pri poslednej veľkej katastrofe povodne sklad mojeho fabrického tovaru, čiastočne poslal sa pod vodu. Nasledkom toho prinútený som celé kusy porofa na resty a predávať za 50% nižie ceny. Sú to látky: Kanafass, oxford, biele, tkanina, zephir, flanel, rozličného druhú modré tlačivo na šaty, a zasterky, barchent atď. atď. Vodou zapríčinené, sotva k spozorovaniu malé fliacky dajú sa ľahko odstrániť. Rozposielam: 1. bálík 5 kg. za k. 18 s poštovou dobierkou. Pri objednaní 2 bálíkov franko.

Ant. Marsik mechanická dielňa tkanín rôzneho tovaru

Giesshübel 6./Neustadt a/M. Cechy.

Znížené ceny!!

Šaty na hlavu v najpekných módnych farbách K 4. Veľké košele pre mužských K 1.30. Svetlé košele pre šlosiarov K 1.50. Svetlé oteky pre šlosiarov K 3.20. Košele ku športu s vackami a peknou kvastinou K 1.40. Biele pevné košele pre ženske K 1.—. Veľké spodné nohavice, biele, svetle alebo štráfkovaná 80 halierov. Zasterky pre deti 50 hal. veľké zasterky pre ženské 80 hal. Dobré špulazverny tucet 82 hal. Pevné šuorky na strevice tucet 14 hal. Čipky 50 mtr. po K 1.—. Vesty pre mužských, plátene, sivé so zeleným vrubom kus po K 3.60. Uteráky tucet K 2.90

ADOLF ZUCKER PILSEN 39.

Zasielky s poštovou dobierkou. Za neprihodný tovar návrat peňazi. Cenníky na žiadosť zdarma a franko.

Revolver

najopaternej vysrielaný, opatrený štátnym kolkom streby najlepšej kvality a najkrajšieho vyhotovenia so zárukou za bezchybné funkcionovanie, zasiela c. a k. dvorný zásielca

HANNS KONRAD

Brüx, 2842. (Čechy.)

Revolver K 5.50, 6.30, 7.50, 8.50, Hlavný cenník s 4000 vyobrazeniami na žiadosť franko a zdarma Zásielka s poštovou dobierkou Žiadna riziko. Zámena povolená alebo návrat peňazi.